

SELETUSKIRI

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Majandus- ja kommunikatsiooniministri 10. veebruari 2009. a määruse nr 8 „Kasutajalt universaalse postiteenuse eest võetav taskukohane tasu“ muutmine” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse postiseaduse § 6¹ lõike 2 alusel. Postiseaduse § 6¹ lõike 2 järgi määrab taskukohase tasu suuruse valdkonna eest vastutav minister määrusega Konkurentsiameti ettepanekul iga universaalse postiteenuse alla kuuluva teenuse osas ühesugusena kogu riigi territooriumil.

Universaalne postiteenus (edaspidi *UPT*) on postiseaduse § 5 lõikes 2 sätestatud postiteenuste järjepidev, kvaliteetne ja taskukohase tasu eest osutamine kogu Eesti Vabariigi territooriumil õigusaktidega sätestatud alustel ja korras. Universaalse postiteenuse moodustavad järgmised riigisisised ja rahvusvahelised postiteenused: 1) kirisaadetise edastamine liht-, täht- ja väärtisaadetisena kaaluga kuni 2 kilogrammi; 2) postipaki edastamine täht- ja väärtisaadetisena kaaluga kuni 20 kilogrammi.

Määruse muutmise eelnõu on koostanud Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi regionaalarengu osakonna nõunik Taavi Kurvits (625 6526, e-post: taavi.kurvits@agri.ee) ja Konkurentsiameti energia- ja taristuosakonna vanemanalüütik Kaspar Kutsar (tel 667 2510, e-post: kaspar.kutsar@konkurentsiamet.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Elis-Ketter Mürsepp (5304 5154, e-post: elis-ketter.myrsepp@agri.ee). Eelnõu on keeleteimetanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (5698 3427, leeni.kohal@agri.ee).

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga. Eelnõuga muudetakse majandus- ja kommunikatsiooniministri 10. veebruari 2009. a määrust nr 8 „Kasutajalt universaalse postiteenuse eest võetav taskukohane tasu“ avaldamismärkega RT I, 06.04.2023, 10.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 täiendatakse määruse § 1 lõikega 9. Lisatava lõike kohaselt, kui määruse § 1 lõigetes 2, 3, 4 ja 8 nimetatud kindlustusmakse arvutamise aluseks olev saadetise avaldatud väärtus ei ole täisarvuline, ümardatakse saadetise avaldatud väärtus ülespoole täisarvuni. Muudatus puudutab riigisisese postipaki, rahvusvahelise kirisaadetise ja rahvusvahelise postipaki kindlustusmakse arvutamise aluseks oleva saadetise avaldatud väärtuse ümardamist. Muudatus on vajalik selgeks, et tagada selgem ja lihtsam alus kindlustusmaksu kohaldamiseks.

Varasemalt võeti see konkreetse saadetise väärtusest. Näiteks saates saadetist, mille väärtus on 69,31 eurot (kindlustussumma 10% puhul 6,931 eurot ja 1% puhul 0,6931 eurot) ümardatakse edaspidi saadetise avaldatud väärtuse summa järgmise euronit ja kindlustussumma arvestatakse sellelt summalt. Seega kindlustust makstakse antud näite puhul summalt 70 eurot (kindlustus summa 10% puhul 7 eurot ja 1% puhul 0,7 eurot). Antud süsteem küll kergitab minimaalselt hinda, kuid muudab haldamise oluliselt lihtsamaks.

Eelnõu punktiga 2 muudetakse UPT koosseisu kuuluvate teenuste taskukohaseid tasusid. Määruse muutmise eelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest muuta UPT koosseisu kuuluvate

teenuste taskukohaseid tasusid. Postiseaduse kohaselt tuleb osutada UPT kogumisse kuuluvaid teenuseid taskukohase tasu eest. Viimati muutusid UPT taskukohased tasud 09.04.2023. Peale seda on jätkunud hinnatõus ning kasvanud on UPT osutamise kulud. Samuti on langenud UPT mahud, mis suurendavad teenuse osutamise kulusid veelgi.

Postiseaduse § 6¹ lõike 2 kohaselt määrab taskukohase tasu suuruse [valdkonna eest vastutav minister](#) Konkurentsiameti ettepanekul määrusega iga universaalse postiteenuse alla kuuluva teenuse osas ühesugusena kogu riigi territooriumil. Ettepaneku koostamisel arvestas Konkurentsiamet metoodika piires ka ASi Eesti Post seisukohtadega. Eelnõus on arvestatud põhjendatud ettepanekute ulatuses nii ASi Eesti Posti kui Konkurentsiameti ettepanekutega. Eelnõu kohaselt kujuneb UPT taskukohaste tasude tõusuks keskmiselt 19%.

Eelnõu lisaga 1 tõstetakse riigisisese kirisaadetise taskukohast tasu. Eelnõu kohaselt tõusevad taskukohased tasud keskmiselt 16%. Tasud on ümardatud viie sendi täpsusega. Riigisisese kirisaadetise edastamisel väärtisaadetise kindlustusmakse eelnõu kohaselt ei muutuks.

Eelnõu lisaga 2 tõstetakse riigisisese postipaki tähtsaadetisena edastamise tasu. Eelnõu kohaselt tõusevad taskukohased tasud keskmiselt 21%. Paki- ja kaalutasu on ümardatud viie sendi täpsusega. Riigisisese postipaki edastamisel väärtisaadetisena lisandub tähtsaadetisena edastamise tasule kindlustusmakse suuruses 1% saadetise avaldatud väärtuse iga euro kohta.

Eelnõu lisaga 3 tõstetakse rahvusvahelise kirisaadetise edastamise tasu. Eelnõu kohaselt tõusevad standardkirja taskukohased tasud keskmiselt 28%. Maksikirja edastamise taskukohased tasud tõusevad 10%. Tasud on ümardatud viie sendi täpsusega. Rahvusvahelise kirisaadetise edastamisel väärtisaadetisena lisandub tähtsaadetisena edastamise tasule kindlustusmakse 10% saadetise avaldatud väärtuse iga euro kohta. Väärtisaadetise kindlustusmakse eelnõu kohaselt ei muutuks.

Eelnõu lisas 4 muudetakse UPT koosseisu kuuluvate rahvusvaheliste postipakkide taskukohaseid tasusid. Ettepaneku kohaselt tõuseksid taskukohased tasud keskmiselt 22%. Tasud on ümardatud viie sendi täpsusega. Rahvusvahelise postipaki edastamisel väärtisaadetisena lisandub rahvusvahelise tähtsaadetisena edastatava postipaki tasule kindlustusmakse suuruses 10% saadetise avaldatud väärtuse iga euro kohta.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse muutmise eelnõu on vastavuses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/6/EÜ, millega muudetakse direktiivi 97/67/EÜ seoses ühenduse postiteenuste siseturu rajamise lõpuleviimisega (ELT L 52, 27.2.2008, lk 3–20).

4. Määruse mõjud

Mõjud ASile Eesti Postile

UPT taskukohaste tasude tõstmisega on võimalik vähendada UPT ebamõistlikult koormavaid kulusid olulisel määral. Määrus suurendab kaudselt UPT osutaja tulusid ka läbi lõppmaksete (välismaa UPT osutajate poolt tasutav summa välismaalt saabunud saadetiste Eestis kätte toimetamise eest) tulu tõusu, kuna need arvutatakse siseriiklike UPT tasude põhjal.

Eelnõu kohaselt suurenevad UPT osutaja tulud, mis aitavad vähendada kasvavat kahjumit lõppmaksetelt. UPT lõppmaksed arvutatakse riigisiseste UPT tasude põhjal – aluseks võetakse riigisisene D+1 kirja saatmise kulu (margi hind). Määruse muudatuse eesmärgiks on ühtlasi vähendada ka turumoonutust, mis on üles kerkinud ASi Eesti Post poolt UPT osutamise kohustusega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamisega seoses läbiviidud menetluste

raames.

Mõjud tarbijatele

Konkurentsiamet leidis läbiviidud analüüsi tulemusel, et ASi Eesti Post poolt esitatud ettepaneku rakendamisel on postiteenuse kasutajatele UPT tarbimise mõistlik hinnatase tagatud.

Konkurentsiamet põhjendab oma seisukohta järgnevalt:

Postiseaduse kohaselt tuleb osutada UPT kogumisse kuuluvaid teenuseid järjepidevalt, kvaliteetselt ja taskukohase tasu eest. Viimati muudeti UPT taskukohased tasusid majandus-ja kommunikatsiooniministri 09.04.2023 määrusega. Alates sellest ajast on muutunud UPT kasutajate sissetulekud ja samuti on tõusnud töötasu alammäär. Sel põhjusel tuleb kaaluda UPT taskukohaste tasude muutmist.

Tasude taskukohasuse hindamisel tuleb vaadelda, kui suur vajadus on Eesti elanikel UPT järele ning kui suure osa igapäevastest kulutustest moodustab UPT. Selleks tuleb teada UPT saadetiste arvu ja Eesti rahvaarvu.

Kui võtta aluseks keskmine saadetise arv elaniku kohta selgub, et Eesti elanik kasutab UPT-d väga vähesel määral. Kui siseriiklikke kirisaadetisi postitatakse lihtsaadetisena terve aasta kohta keskmiselt ainult 0,69 kirja elaniku kohta, siis rahvusvahelisi saadetisi postitatakse keskmiselt üks kiri elaniku kohta nelja aasta jooksul. Ülejäänud UPT kogumisse kuuluvate teenuste tarbimine keskmiste näitajate põhjal praktiliselt puudub. See tähendab, et UPT ei ole Eesti elaniku jaoks prioriteetne teenus ja igapäevane vajadus selle teenuse järele praktiliselt puudub.

UPT saadetiste kogused on viimastel aastatel olnud pidevas languses (2022 vs 2021 langes 38% ja 2023 vs 2022 langes 17%). See on ka mõjutanud UPT osutamise kulusid, kuna koguste vähenemisel väheneb mastaabisääst ja kasvavad ühe saadetise kohaletoimetamise kulud. Selleks, et UPT osutamine oleks jätkusuutlik ja kättesaadav igale Eesti elanikule kõrge kvaliteediga, tuleb kulude kasvu juures suurendada ka tulusid. Seetõttu on Konkurentsiamet käesoleva ettepaneku teinud ja palub UPT tasud vastavalt muuta. See tagaks teenuse jätkusuutlikkuse ja kvaliteedi ettenähtud nõuetele.

Viimati esitatud ja heaks kiidetud ettepanekus kasutas Konkurentsiamet oma analüüsis Statistikaameti poolt avaldatud 2022. aasta I kvartali näitajat Eesti keskmise brutokuupalga kohta, mis oli 1593 eurot. Statistikaameti poolt avaldatud keskmine näitaja 2024. aasta III kvartali kohta on 1959 eurot. Seega on vahepealsel perioodil keskmine brutokuupalk kasvanud 23,0% ($(1959 / 1593 - 1) * 100$).

ASi Eesti Post töötajate töötasu on otseses seoses töötasu alammääraga ning on tavaliselt 10-15% kõrgem töötasu alammäärast. See mõjutab UPT-ga seotud kulusid. Vabariigi Valitsuse määruse kohaselt oli 2023. aasta töötasu alammääraks 725 eurot ja 2025. aasta töötasu alammääraks on 886 eurot. Seega on sellel perioodil töötasu alammäär kasv 22,2% ($(886 / 725 - 1) * 100$).

Konkurentsiameti hinnangul on määruse lisaga 1 kehtestatavate uute taskukohaste tasude mõju tarbijale järgnev – siseriiklikke kirisaadetisi postitatakse aastas ühe elaniku kohta lihtsaadetise D+1 puhul 0,01 kirja ja lihtsaadetise D+3 puhul 0,69 kirja. Hetkel kehtivate taskukohaste tasude juures kulutab Eesti elanik keskmiselt 0,024 eurot ($0,01 * 2,3$) aastas lihtsaadetise D+1 peale ja 0,897 eurot ($0,69 * 1,3$) aastas lihtsaadetise D+3 peale. Ettepanekus toodud uute hindade kohaselt kulutaks Eesti elanik keskmiselt lihtsaadetise D+1 puhul 0,026 ($0,01 * 2,6$) eurot aastas ja lihtsaadetise D+3 puhul 1,03 eurot ($0,69 * 1,5$) aastas. Seega oleks taskukohase tasu tõusust tingitud kulutuste tõus Eesti elaniku kohta lihtsaadetise D+1 puhul 0,002 eurot aastas ja lihtsaadetise D+3 puhul 0,14 eurot aastas (aluseks on võetud 2023. aasta saadetiste tegelikud

kogused Eesti elanike kohta ning leitud tasu muutus kehtivate ja ettepaneku tasude vahel Eesti elaniku kohta).

Konkurentsiameti hinnangul on määruse lisaga 2 kehtestatavate uute taskukohaste tasude mõju tarbijale järgnev – siseriiklikke postipakke postitatakse terve aasta kohta keskmiselt 0,03 pakki Eesti elaniku kohta. Hetkel kehtivate taskukohaste tasude juures hindade aritmeetilist keskmist arvestades kulutab Eesti elanik siseriikliku postipaki peale keskmiselt 0,303 eurot ($0,03 \cdot 10,1$) aastas. Ettepanekus toodud uute hindade aritmeetilise keskmise kohaselt oleksid kulutused siseriiklikele postipakkidele keskmiselt 0,3645 eurot ($0,03 \cdot 12,15$) aastas Eesti elaniku kohta. Seega oleks siseriiklike postipakkide taskukohase tasu tõusust tingitud kulutuste tõus Eesti elaniku kohta keskmiselt 0,0615 eurot aastas.

Konkurentsiameti hinnangul on määruse lisaga 3 kehtestatavate uute taskukohaste tasude mõju tarbijale järgnev – rahvusvahelisi kirisaadetisi postitatakse terve aasta kohta keskmiselt ainult 0,22 kirja Eesti elaniku kohta. Hetkel kehtiva taskukohase tasu juures kulutab Eesti elanik rahvusvahelise standardkirja lihtsaadetise peale kaalukategoorias kuni 250g 0,572 eurot ($0,22 \cdot 2,6$) aastas. Ettepanekus toodud uue hinna kohaselt on kulutused rahvusvahelisele standardkirja lihtsaadetisele kuni 250 g 0,77 eurot ($0,22 \cdot 3,5$) aastas Eesti elaniku kohta. Ülejäänud kaalukategooriates on taskukohase tasu tõus väiksem, ulatudes 9,9-10,2 %-ni. Seega on enim kasutatava teenuse, so rahvusvaheliste kirisaadetise kuni 250 g, taskukohase tasu tõusust tingitud kulutuste tõus Eesti elaniku kohta 0,198 eurot aastas.

Konkurentsiameti hinnangul on määruse lisaga 4 kehtestatavate uute taskukohaste tasude mõju tarbijale järgnev – rahvusvahelisi postipakke postitatakse terve aasta kohta keskmiselt 0,09 pakki Eesti elaniku kohta. Hetkel kulutab Eesti elanik Euroopa Liidu riikidesse rahvusvahelise 0-0,25kg postipaki saatmisel keskmiselt 0,936 eurot ($0,09 \cdot 10,4$) aastas; 0,25-0,5kg postipaki saatmisel keskmiselt 1,3995 eurot ($0,09 \cdot 15,55$) aastas; 0,5-1kg postipaki saatmisel keskmiselt 2,115 eurot ($0,09 \cdot 23,5$) aastas ja 1-2kg postipaki saatmisel keskmiselt 2,3895 eurot ($0,09 \cdot 26,55$) aastas. Ettepanekus toodud uute hindade kohaselt oleksid Euroopa Liidu riikidesse rahvusvahelise 0-0,25kg postipaki saatmisel kulud elaniku kohta keskmiselt 1,2645 eurot ($0,09 \cdot 14,05$) aastas; 0,25-0,5kg postipaki saatmisel keskmiselt 1,89 eurot ($0,09 \cdot 21$) aastas; 0,5-1kg postipaki saatmisel keskmiselt 2,8575 eurot ($0,09 \cdot 31,75$) aastas ja 1-2kg postipaki saatmisel keskmiselt 3,2256 eurot ($0,09 \cdot 35,84$) aastas. Seega oleks Euroopa Liidu riikidesse rahvusvaheliste postipakkide postitamise taskukohase tasu tõusuks keskmiselt 0-0,25kg postipaki saatmisel 0,3285 eurot ühe elaniku kohta; 0,25-0,5kg postipaki saatmisel keskmiselt 0,4905 eurot ühe elaniku kohta; 0,5-1kg postipaki saatmisel keskmiselt 0,7425 eurot ühe elaniku kohta aastas ja 1-2kg postipaki saatmisel keskmiselt 0,8361 eurot ühe elaniku kohta aastas (aluseks on võetud 2023. aasta saadetiste tegelikud kogused Eesti elanike kohta ning leitud tasu muutus kehtivate ja ettepaneku tasude vahel Eesti elaniku kohta).

Konkurentsiamet on seisukohal, et ettepaneku rakendamisel jääb tasude taskukohasus UPT kasutajatele tagatuks ning UPT kättesaadavus tarbijate jaoks ei vähene, võrreldes kehtivate tasude kehtestamise alustega.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne riigile täiendavaid kulutusi ning tegevusi ega laeku täiendavaid tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu koostöölastatakse Rahandusministeeriumiga eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ning esitatakse Konkurentsiametile ja ASile Eesti Postile arvamuse avaldamiseks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler